

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-n. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 6 luni 10 cor.
pe 3 luni 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile se se înșopoză.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-n. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un nr. garmond: prima dată 14
beal; a doua oară 12 beal; a 3-a
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Tușetou pentru oraș și comitate

Scrisori notificate nu se potuac.

Proptele slăbiciunii.

Primul ministru Tisza e un om tânăr și la aparentă foarte îndrăzneț.

Aceste sunt două calități, pe care se zice că le are. Că e tânăr, e neîndoios; dar întrucât e și îndrăzneț în validarea pretențiilor sau ideilor sale, asupra acestei chestiuni mai încapă vorbă.

I-s'a atribuit de merit, că a frânt obstrucția. Dar e ușor în țara ungurească să-ți faci merite, să faci geniale trăsuri politice, dai drept preț de rescumpărare a situației tale ceea-ce nu este al tău. Tisza a dat obstrucției spumegătoare de șovinism proiectul de reformă școlară al lui Berzeviczy, croit pe spinarea naționalităților.

Dar totuși e îndrăzneț!

E îndrăzneț; ni-o dovedește scrisoarea sa dela Geszt, prin care declară război opoziției foste obstrucționiste, anunțând ca element prim în programul său, pentru sesiunea parlamentară ce acum s'a deschis, revizuirea regulamentului dietei, cu reducerea dreptului la cuvânt.

Dar cât-ce a răsunit trîmbița primului ministru și iată că se adună, nu partizanii săi, mamelucii sub steag, ci se dă în vileag idea unei crâncene opoziții aliate, a unei noi obstrucții, contra atentatului primului-ministru contra constituției.

Plin de avânt și vervă a fost primul-ministru în scrisoarea sa către alegătorii din Ugra; dar când a văzut ce curent se por-

nește când a constatat, că înmuierea tonului scrisorii sale, convocarea matadorilor diferitelor partide maghiare la o anchetă, pentru pregătirea unei reforme a regulamentului dietei, a fost refuzată categoric din toate părțile, — simțitu-și-a temporalitatea puterii și relativitatea energiei, și iată-l că recurge la... propte.

Și cine putea fi mai chemat, cine este oare mai competent, pentru a pune umărul în spriginul guvernului, decât neo-maghiarul Vészi-Veisz?

Iată-l dar pe acest patriot, că se prezintă în fața alegătorilor sei, scoate moaștele din morminte, pentru a împodobi cu aureola șovinismului acelora, pe noul stăpân și reprezentant al liberalismului maghiar.

Vészi le-a spus alegătorilor săi din Buda, că Tisza calcă pe urmele bărbaților mari, a oamenilor providențiali, cari au procopsit această țară cu instituții moderne, cum este de exemplu căsătoria civilă, — deci, duhul lui Szilágyi Dezső se sălășluiește în actualul prim-ministru și e vorba de realizarea, de ducerea la îndeplinire a unui propus a marului maghiar Szilágyi, în restrângerea libertății cuvântului în parlament.

Inchinați-vă deci, părinți ai patriei, în fața gândului avut și a ideii lui Szilágyi, pe care s'a hotărât s'o intrupeze tinărul și vajnicul prim-ministru, plin de energie.

Și neo-maghiarii oare nu vor asculta glasul apostolic al coreligionarului lor? De sigur ei nu au nimic de pierdut, căci politica lor este: a tăcea și a profita.

Dar par'că totuși era prea puțin glasul autoritativ al redactorului dela «Budapesti Napló».

Tinărul prim-ministru prea a dat pînții nenorocitului Rocinante, așa că trebuie să-l mai înfrineze avântul.

Prilegiul e la îndemână!

Casina din Terezianul Budapestei sărbătorește aniversarea a 101-a dela nașterea adevăratului patriot Deák Ferencz.

Petrecerea merge sub firma tinerimei universitare și asistă întregă elita politică ministerială.

Se țin la banchet toaste; prezidentul banchetului, primul ministru, de ce n'ar profita de acest incident, pentru a-și câștiga o proptă, scopurilor sale politice?

Ridică un toast. Sărbătorește amintirea lui Deák și la masa albă poate să-și permită a spune, că merge pe urmele strălucitului său antecesor. Și cine nu-l va aplauda? Acel ce nu sunt politicoși și cari nu sunt de față.

Dar spusele unui prim-ministru întotdeauna ajung mai departe decât în auditorul prezent la masă, — deci, iată prilegiul, de a se face declarațiuni politice.

N'a pierdut ocazia dl Tisza, și după ce o cărje îi era Vészi iar pe cealaltă și-o croise din amintirea modern-comentată alui Deák, un moment s'a simțit la largul său, și a declamat despre idealul de stat maghiar.

Dar de odată în minte îi răsare icoana unei noi obstrucții, și curajosul, îndrăz-

INUNDAREA

DE
EMIL ZOLA.

I.

Numele meu e Louis Roubien și sunt de 70 de ani. M'am născut în satul Saint-Jory, care se găsește la o distanță de câțiva kilometri dela Toulouse, pe Garone în sus. Am muncit în viața mea mulți, foarte mulți ani, ca să-mi scot pâinea din pământ și în sfârșit a dat binele peste mine, așa că acum o lună încă, eram cel mai bogat țaran din întreaga comună.

Părea că binecuvântarea s'a lăsat asupra casei noastre, norocul venea cu ghiutura, soarele par'că ni-ar fi fost companist, și nu-mi aduc aminte de un singur rod slab.

Eram, cam o dozină de sulete, în casa noastră cu dar dăruită.

Eram eu însu-mi, moșneag sănătos, care puneam copiii la muncă și nu era un singur lucru la care să nu fi dat mână de ajutor, apoi fratele meu mai tânăr, Petre, făcău tomnatec și fost vag-mistru, sora noastră Agatia, care după moartea bărbatului său s'a întors la noi, cea mai de frunte gospodină, căreia drum depărtat și nu-i găseai asemenea, mare, puternică, și pururea în bună voie, de-l răsuna risul șgomotos în tot satul. Apoi era o ceată întregă de copii și nepoți. Fiul meu Iacob și nevastă-sa Rasa, cu fetițele lor Amanda, Veronica și Maria. Cea dintâi era măritată cu Ciprian Bonisson, un om foarte cum se

cade, și îmi dăruiseră deja doi strănepoți, un băiețel de doi ani și un pușor de 10 luni. Veronica era de curând logodită cu Caspar Rabuteau, iar a treia, Maria era așa gingășică, așa blondă și albă, de puteai s'o iei drept domnișoară.

Toți la olaltă, 12 membri în familie și eu eram moș și strămoș. La masă ședea la dreapta mea: Agatia, Petre la stânga, iar copiii încheiau cercul. Ședeau rinduiți după virstă, până la cel mai mic, care deși era abea de 10 luni, își mânea supă ca unul mare.

Ce mese plăcute au fost acelea! Lingurile se isbeau de farfurii, toți aveam poftă de mâncare!

Dar veselie! Copiii mâncau și rideau deodată!

Ce mândru și ce fericit mă simțeam, când copiii întindeau mâinile spre mine și îmi ziceau:

— Bunicule, mai dă-ne o bucată de pâine, o bucată mare, bunicule, mare-mare!

Zile fericite! Curtea noastră răsuna de cântece vesele, dar mâinile nu țineau sărbătore, ci făceau și lucrau strajnic. Iar seara ședeam tigniți împreună și Petre inventa jocuri frumoase și povestea anecdote militare comedioase. Duminica cocea prăjituri Agatia, pentru copii; iar Maria, cânta cu vocea ei dulce cântece frumoase înduioșătoare. Cum sta ea cu buclele-i blonde curgând la vale, ochii deschiși mari și cu mâinile înleștate, părea o sfântă.

Eram așa de fericit, n'am fi vrut să ne despărțim nici odată. Când s'a căsătorit Amanda cu Ciprian al ei, am făcut o ridicătură peste casă; și ziceam rîzând, că pentru Caspar și Veronica

va fi de trebuință o a doua ridicătură și tot așa în sus, până în ceriu, pentru viitoarele părechii. De mutat, nimărui nu-i venea gând, mai bucuros am fi făcut un oraș întreg din curtea noastră. Căci, spune d-ta, dacă există ceva mai frumos, decât să-ți petreci toată viața și să mori acolo unde te-ai născut?

Primăvara a fost în anul acesta deosebit de frumoasă. Sămănăturile promiteau să fie bogate cum n'au mai fost de mult. Făcusem, cu fiul meu Iacob, o revistă peste câmp. Pornisem cam pela 3 ciasuri după amiaz. Locurile noastre, cari se întindeau pe malul Garonei, erau de-o minunăție verdeață; deși era abea la începutul primăverii, iarba ajunsese înaltă de trei urme, iar școala de pomi, plantată abea în anul trecut, daduse niște loze cari ajunseseră de un metru. Am vizitat sămănăturile de griu și via; le câștigasem câte una, pe rînd și crescându-ne averea, proprietățile ni-s'au mărit foarte mult. Grăul era frumos, iar via înflorită promitea un admirabil cules. Și Iacob rîdea satisfăcut, bătându-mă pe umăr:

— Ei, tată, noi nu vom duce nici când lipsă de pâine și de vin. Se vede că d-ta ai făcut contract cu Dumnezeu bunul, de îți revarsă binecuvântarea peste pământurile d-tale num'asa?

Iacob avea dreptate; de bună seamă binecuvântarea lui Dumnezeu era peste noi, căci noi eram mai norocoși decât orî care altul. Părea că suntem la adăpost de orice nenorocire. Bătea peatra jur împrejur, pământurile noastre rămăneau scutite. Făcea filoxera pagube în via vecinului, via noastră rămănea neatinsă. Vită nu ni-s'a îmbolnăvit nici când, copiii ne creșteau plini

nețul bărbat, înțelege, că dela Geszt până la Budapesta nu-i așa lung drumul, mai ales când mergi cu trenul accelerat. . .

Și iată-l că în discursu-l plin de vervă ajunge la minunata întorsătură :

»Remarc, că ceea ce privește una din cele două lucruri, adică, restrângerea discuției asupra proiectului relativ la recruții dacă în acesta văd (oposiționali!) primejdia cea mare, eu așa cred, că foarte ușor, ne vom înțelege unii cu alții. Pentru că eu, întrucât privește opinia mea personală, aş socoti-o pe deplin justificată și bună, dar nu o socotesc atât de necesară, ca să nu o ofer drept concesiune, pentru eventuala liniștire a sufletelor.»

E bine să ne oprim asupra acestei declarațiuni și să ne facem reflexiunile asupra ei.

Primul ministru, în aplausele convivilor dela banchet declară, că în interesul monarhiei, a cauzei armatei ei, nu va căuta să restrângă libertatea cuvântului în dietă. Va da deci voie liberă și pe viitor orgiilor soviniște, făcute în parlament, contra monarhiei, contra armatei și în definitiv contra celeilalte jumătăți a monarhiei.

Și dacă primul ministru, îndrăsneț, curajosul Tisza capitulează de pe acum, face această concesiune, pentru că e trebuință a se introduce o reformă restrictivă a regulamentului dietei?

Așa albă se cunoaște!

Luptei kossuthiste contra dinastiei i-se va lăsa teren liber; restricțiunile ce se vor face, se vor face numai în vederea pregătirei parlamentului «maghiar» pentru cazurile când naționaliștii vor pătrunde și ei în parlament.

Morala acestei afaceri cu proptele, energie specifică și concesiuni dar, este și rămâne:

Inc'o piele de pe naționalități, ș'apoi Regelui îi vom spune, că mai mult n'am putut.

Ear asta se numește liberalism și activitate parlamentară sub un regim liberal.

DIN ROMANIA.

Familia regală la Iași. Marți dimineață, la orele 5 jum., s'a făcut, înnoșirea bisericești Sf. Nicolae Domnesc. La intrarea în curtea bisericești se ridică o poartă monumentală împodobită numai cu brad, deasupra stema României și coroana regelui. La fiecare stâlp sunt portretele lui Ștefan-Mare și Regele Carol, având deasupra fiecărui anul 1903 și 1904.

Serviciul divin s'a terminat la orele 11 jum., când Familia regală s'a dus la comandament, unde la orele 12 jum. a avut loc dejunul.

Dejunul. Toastul M. S. Regelui.

M. S. Regele a binevoit a invita la dejun pe: Prințul Urusoff, guvernatorul Basarabiei și trimisul special al M. S. Împăratului Rusiei, cu suita sa; dl general Wanka, trimisul special al M. S. Împăratului Austriei; dl P. P. Carp; consuliul Rusiei și Austro-Ungariei; dl N. Gane, prefectul județului; dl C. B. Pennescu, primarul orașului; d-nii colonel Schubert; Hina și Crivăț, membri la curtea de apel; Lecomte du Nouy, Mavrocordat, Ghica-Deleni, Buzdugan, președintele tribunalului; G. Săndulescu, prefectul poliției, etc.

M. S. Regele a ridicat la sfârșitul dejunului următorul toast:

„Împlinesc o datorie scumpă inimii Mele ridicând un toast pentru Majestatea Sa Împăratul Francisc Iosif și pentru Majestatea Sa Împăratul Nicolae, cari au binevoit a Mă saluta prin trimiși speciali în a doua Mea Capitală. Exprimând viile Mele mulțumiri pentru această grațioasă atențiune, fac urări fierbinți pentru fericirea Lor și prosperitatea puternicilor Împărați, legate printr'o strânsă prietenie cu România.

Beau în sănătatea Măjestaților Lor Împăratul Austriei și Rege al Ungariei și a Împăratului Rusiei“.

Vizitele M. S. Regelui.

La Sf. Spiridon.

M. S. Regele, însoțit de dl președinte al consiliului D. Sturdza, a vizitat la orele 3 d. a. Epitropia așezămintelor Sf. Spiridon, unde a fost întâmpinat de d-nii miniștrii Em. Costinescu, V. Lascar și Em. Porumbaru; d-nii efori At. Gheorghiu și Dr. C. Botez. D. efor Gheorghiu a prezentat M. Sale raportul de starea așezămintelor epitropiei, și de întregul corp medical al spitalului.

M. S. Regele a azistat la serviciul divin oficiat în biserică Sf. Spiridon, de P. S. S. Arhierul Ghenadie Georgescu, vicarul mitropoliei, după care a vizitat epitropia și spitalul.

Majestatea Sa a exprimat d-lor efori și corpul medical Înalta Sa satisfacțiune de modul cum a găsit acest așezământ.

La liceul Național.

Dela Spiridonie M. S. Regele s'a dus la liceul Național, unde a fost întâmpinat la intrare de dl director M. Tomida și de întregul corp profesoral.

Regele s'a dus direct în amfiteatru, unde corul liceului, condus de maestrul de muzică dl Mezetti, a intonat imnul regal și alte cântece naționale.

M. S. Regele a binevoit a exprima Înalta Sa satisfacțiune dlui Mezetti pentru frumoasa execuțiune a corului, a trecut apoi în sala de gimnastică, frumos împodobită cu ghiriande de brad și steaguri naționale.

Aci o echipă de 36 elevi din clasele II și III. sub conducerea maestrului de gimnastică, dl Negruți, a executat diferite mișcări și jocuri gimnastice cu cântece patriotice, cari au impresionat foarte plăcut pe Majestatea Sa.

Adresându-se apoi elevilor le-a pus diferite întrebări, în ce clasă sunt și ce virtă au.

— De câți ani ești d-ta? întrebă Regele pe unul din ei, mângându-l pe obraz.

— De 15 ani, Maiestate.

— Și ești așa de mic? Trebuie să crești mai mare.

Apoi mângâind pe un altul pe obraz, anume Panaitescu, îl întrebă:

— Al cui ești d-ta?

— Al lui tata, răspuse repede micul elev.

M. Sa rise cu plăcere de acest raspuns, în care timp azistența izbucni și ea în ris.

Retrăgându-se din sala de gimnastică Regele își exprimă Înalta Sa mulțumire dlui Negruți, după care adresându-se elevilor de zise:

— Sunt foarte mulțumit de voi! Sănătoși copii!

Cuvinte la care elevii răspuseră cu urale entuziaste și prelungite.

Chemând apoi pe dl Negruți, Maiestatea Sa îl întrebă dacă poate să mai facă asemenea jocuri ca să aziste și prințul Carol.

D. Negruți răspuse că elevii dela școala militară fac jocuri și mai perfecte decât aceștia.

Atunci Suveranul hotărî ziua de poimâne, când va azista și prințul Carol.

După aceea Regele a intrat pe rând în sala de desen; la biblioteca întreținută de elevii clasei VIII; în clasele VIII la limba germană, a VI la matematică și limba franceză, punând diferite chestiuni elevilor.

La plecare, din fiecare clasă Regele adresa elevilor, cuvintele „sănătoși copii“, la cari elevii izbucneau în urale.

de sănătate; părea că un cercuit de pază ne încunjură, nimica rău nu ni se putea întâmpla. Așa de fericit, încep să mă gândesc, și găsesc că e lucru firesc: nici când eu rău nimărul nu am făcut, oare nu acestei împrejurări îi datorez norocul meu?

Înainte de a ne întoarce acasă, seara, am vizitat și proprietatea ce aveam în celalalt câmp al satului. Plantațiunile de dud se prinseseră minunat, iar migdalii încărcăți cu floare promiteau bun câștig.

Și ne-am apucat să facem noul planuri: în dată ce vom avea bani de prisos, avem să mă cumpărăm pământ, ca să putem împreuna locurile ce le avem la cele două capete ale satului. Dacă semănăturile din anul acesta se țin, după cum promit, se împlinesc acest vis.

Discutând în chipul acesta, ne întorceam spre acasă; nu ajunsesem în curte, când vedem pe Rosa, făcând gesturi istețe și strigându-ne:

— Grăbiți-vă, haideți!

Ne fătase o vacă. Toată casa era în mișcare pentru acest eveniment. Tușa Agatia cea grasă, se grăbia și ea la fața locului, iar fetele giuguleau vițelușul cel frumos. Era o nouă binecuvântare. Nu de mult am fost nevoiți să mărim grajdul: aveam la o sută capete de vite, vaci, oi, nesocotind caii.

— Asta-i zi eu noroc! zic eu. Trebuie s'o cinstim cu un strop de vin bun.

Rosa ne chiamă la o parte și ne spune că a venit Caspar, mirele Veronicăi, ca să ne întrebe, pe când să punem ziua nunții. Îl oprise la masă, ceea ce nouă foarte ne convenia, căci îl aveam tare drag. Caspar era feciorul cel mai

mare al unui țăran bogat din Moranges; un flăcău de 20 de ani și de-o putere uriașă. Era vestit până departe, pentru forța sa. La o serbare din Toulousa el a trinit pe Marțial, cel mai renumit atlet din întreaga Franța sudică. Și cu puterea asta extraordinară, era bun de inimă și rușinos ca un copil; el se făcea roșu la față, când Veronica îl privea lung.

Rugați pe Rosa să-l cheme căci el rămăsese în curte, unde ajută servitorilor la lucru. Când a intrat în sufragerie, unde îl așteptam, îmi zise fiul meu Iacob:

— Vorbește-I dragă tată.

— D'apoi — întreb eu — ai venit dragul meu, ca să stabilem ziua cea mare?

— Așa-i, tată Roubieu, — răspunde Caspar, făcându-se roșu la față ca macul.

— Nu trebuie să te rușinezi, dragul meu, — prinsăi eu earăși vorba. Dacă îți convine, să fie 10 Iulie ziua sfintei Felicia. Astăzi suntem în 23 Iunie; va să zică, ai mai avea de așteptat mai puțin de 20 de zile. Răposata mea soție, sâraca, se numea Felicia. Ziua ei vă va aduce noroc — te învoiești, da?

— Da, tată Roubieu, îmi convine; va să zică rămânem pe ziua de sfânta Felicia.

Și el îmi strinse mâna, mie și feciorului meu, cu așa putere, de ar fi putut cu ele repune un bou. După aceea sărută pe Rosa numindu-o mamă. Acest tânăr uriaș cu mâni teribile iubia pe Veronica cu un amor ne mai pomenit. Ne mărturisea că de sigur se bolnăvia de cumva nu i-am fi dat pe Veronica.

„Acum rămâi cu noi la masă“ îi zisei eu. Haideți, haideți mai iute, că eu is libnit de foame.

Eram doisprezece la masă. Rosa imbie loc lui Caspar lângă Veronica și el privia gingaș la logodnica sa, uitându-și de mâncare; și era așa de emoționat, că acuș acuș îl podideau lacrimile. Ciprian și Amanda, cari erau căsătorii numai de 3 ani, zimbiau. Iacob și Rosa, cari duseseră greul vieții la olaltă 25 ani, cu toate că erau serioși, din când în când aruncau așa priviri, unul altuia, din cari se putea vedea, că amorul nu se stinsese încă din inimile lor. Și eu; eu mă simțiam așa de bine la fericirea celor îndrăgostiți: un pic de fericire cerească se revarsă peste masa noastră.

O, ce bine ne-a căzut în seara aceea cina! Cât de voioși și ce fericiți eram!

Agata, cea pururea veselă, nu putea din destul să-și împlinească voia, și Petre voia să ne enareze despre un liaison al său, ce-l avusese cu o domnișoară în Lyon. Din norocire însă eram deja după cină, vorbeau toți deodată și nici unul nu asculta la el.

Adusesem două sticle de vin de cel vechi, din pivniță și beurăm pentru „norocul bun“ al Veronicăi și a lui Caspar.

„Norocul bun“ înseamnă la noi la țară, că căsătorii nici când să nu se certe într'olaltă, să aibă prunci mulți și să-și câștige bani albi pentru zile negre.

(Va urma).

Plecând de la liceu în ovațiunile calde ale elevilor, M. S. Regele binevoi a exprima înalta Sa satisfacțiune diul director și corpului profesora pentru progresele realizate de această școală.

La penitenciar.

M. S. Regele s'a dus apoi la penitenciarul central, unde a fost întâmpinat de dl Gr. Dianu, director general al închisorilor, care prezintă raportul de starea deținuților, și de dl Leonescu, procuror general.

Aci trecu pe dinnaintea deținuților, înșirați în curtea penitenciarului, și apoi vizită închisoarea.

Maiestatea Sa binevoi a grația pe toți deținuții ale căror pedepse expiră până la sfârșitul lui Octombrie 1904.

În ceea ce privește pe comandantul cari merită reduceri de pedepse, M. S. a luat raportul spre a-l examina acasă.

La orele 6 seara, M. S. Regele însoțit de dl Sturdza, se reîntoarce la comandament.

Vizitele M. S. Reginei.

M. S. Regina și A. S. R. Principesa Maria s'a dus la orele 3¹/₂ d. a să viziteze școala primară de fete „Carmen Sylva“.

Aci M. S. a fost întâmpinat de dl ministru Sp. Haret și de d-nele institutoare. Directoarea a oferit Augustelor vizitatoare frumoase buhete de flori.

De aci M. S. și A. S. R. au vizitat școala profesională de fete „Sf. Sava“, unde de asemenea a fost primită de dl ministru Haret și de corpul profesoral, oferindu-le flori.

La orele 5 d. a., M. S. Regina a binevoit a invita la un ceaiu la comandament un număr de vre-o 40 de doamne din societatea ieșană.

A. S. R. Principele Ferdinand, Principele Wilhelm și Principele Carol, au făcut după amiază o plimbare prin oraș.

Seara a avut loc la primărie un banchet, iar la teatrul național, prima reprezentație de gală. Măne dimineată sfințirea bisericii Trei-Erahi.

Aniversarea nașterii A. S. R. Principelui Carol. D. P. S. Aurelian, președintele Senatului, cu ocaziunea celei de-a XI-a aniversări a nașterii A. S. R. Principelui Carol, a adresat la Iași următoarea telegramă AA. LL. RR. Principelui și Principesei României:

AA, LL. RR. Principelui și Principesei
României

Iași.

„Sarbarea aniversării nașterii A. S. R. Principelui Carol în ilustra cetate care în capitala lui Ștefan-cet-Mare, este o zi de sărbătoare pentru toți Români.“

În numela Senatului, cu cel mai adânc respect, prezint Altețelor Voastre Regale felicitările cele mai călduroase

Vlăstar al ilustrei noastre Dinastii, născut și crescut în rodnicul de toate bunătățile pământ românesc, Principele Carol intrupează speranțele de viitor ale celor de astăzi ca și ale fragedelor generații cari se înalță odată cu iubitul Principe.

D'impreună cu țeara întreagă rugăm pe Dumnezeu să reverse asupra fiului predilect al României toate fericirile.

Mângăerea și speranța unui neam întreg, ajute Dumnezeu Principelui Carol ca la rândul său să înalțe și să preamărească România.

Să trăiți Altețele Voastre Regale!

Să trăiască A. S. R. Principele Carol!

Să trăiască întreaga familie princiară!

DIN DETAL.

— Ședința dela 18 Octobrie. —

Oratorul ședinței de azi a fost *Hellebronth Géza*, care a vorbit de sine înțeles ca opozant contra proiectului polemizând mai ales cu referentul Rosenberg. Comparând referada acestuia cu referada lui dela 1899 spune că Rosenberg a

trecut printr'o metagenază curioasă, căci mai înainte era gândac, ear acum este broască După *Hellebronth* a luat cuvântul ministrul de comeri *Hieronymi* respunzând tuturor oratorilor de pân aci, polemizând mai ales cu Polonyi, care mereu interloqua. La urmă a luat cuvântul în chestie personală Polonyi, respunzând ministrului *Hieronymi* Ședința s'a ridicat la 2 și jumătate.

Din străinătate.

Convenția cu Germania. *Le Temps*, cu data de 17 Octombrie st. n. publică următorul articol de fond dăspre România:

Cancelarul imperiului german primi acuma de curând pe președintele consiliului de miniștri din România, d. *Dimitrie Sturdza*, la Hamburg, într'un schimb de vederi. Cel doi oameni de stat avură mulțumirea să constate că principalele dificultăți care se opuneau la încheierea unui tratat de comeri cu regatul român erau înlăturate. O telegramă ne-a anunțat grabnicile rezultate ale acestei întrevederi decisive. Tratatul dintre București și Berlin s'a încheiat și s'a semnat.

Pentru tânărul regat danubian, în progres economic constant, această încheiere este un eveniment de mare importanță: e în adevăr prima convenție de comeri pe care a încheiat-o pe baza noului său tarif din 1904 care arată o silință, concretă pe calea organizării industriei naționale.

Tot pentru întâiași dată, ori cât de ciudat s'ar putea părea faptul un guvern liberal și-a pus semnătura sa pe un asemenea document dela venirea Regelui Carol.

Războiul ruso-japonez.

Masacrul din Extremul orient.

Telegramele sosite de pe câmpul de război vestesc despre un masacu atât de îngrozitor, de fanatic și fără păreche de care până azi nu s'a pomenit în istoria neamurilor. Lupta se dă cu ce vine la mână, cu sabia, cuțitul, patul puștii, pumnul, chiar și cu pietrii. Peste tot locul Rușii trag scurta, căci din naintea curagiului nemai pomenit și a mâniei turbate a Japonezilor pretutindenți se retrag în tugiă nebună, ce seamănă mai mult a panică, lăsând muniții și miile de cadavre în urma lor. Într'acea se dă ca sigur capitularea iminentă a Port-Arthurului.

Se zice în telegramele din Petersburg, că Rușii au obținut câte-va rezultate; dar prea amară este bucuria lor, căci alte telegrame vestesc, că Rușii au fost bătuiți pe întregul front, așa că dacă au și avut nițică izbândă, aceea a perit ca beșica de apă. Se mai vestește, că Japonezii ar fi învoiți să pună pace, dacă țarul face propunerea. Acesta însă fudul cum au fost țarii în tot deauna până la ultima catastrofă, nici să audă nu voiește, ci se zice, că ar fi hotărât să cedeze deocamdată Mandciuria Japonezilor, până strânge armata de 600.000 la frontieră, ca să înceapă din nou campania. Socoată fără birtaș aceasta, căci diplomația japoneză încă va ști ce face, pentru a-i tăia pofta de a se mai război.

Dăm aci următoarele telegrame:

Petersburg, 18 Oct. Bătălia dela 16 Oct. a fost cea mai îngrozitoare dintre toate luptele.

Londra, 18 Oct. Vestile sosite de pe câmpul de luptă spun episoade despre felul cum se rezboiesc ambii beligeranți. Generalul Oku se trudește acum să taie retragerea Rușilor. Raportorul de pe câmpul de război povestește, cum soldații luptă cu baionetele,

cuțitul și patul puștii. Miile răniților zac ore lungi pe câmpul de luptă, ear alții lamentează, strigând după ajutor. Nici buibutul tunurilor nu se aude de vaetul răniților, cari țipă de durere, încât și-se stringe inima de milă.

Londra, 18 Oct. Agența Reuter vestește din Tokio cu datul de eri:

Rușii au îndreptat un atac exasperat contra pozițiilor lui Oku, ear noaptea trecută au atacat și pe Nodzu și Kuroki, însă peste tot locul au fost bătuiți și respinși cu mari perderi.

Dela Port-Arthur.

Roma 18 Oct. Generalul comandant de fort *Stoessel* a oferit capitulația orașului *Port-Arthur* sub condițiunea că Japonezii îi lasă fortul *Liaotesan* unde îi se afla toate lucrurile de război,

Londra, 18 Oct. *Port Arthur* este de nou bombardat.

Londra, 19 Oct. Aici de nou se vorbește de pace. Japonia este înclinată să pună pace, însă Rusia a refuzat categoric.

Berlin, 18 Oct. *Lui Voss Zeitg* își telegrafează: În *Petersburg* se vorbește, că țarul este preocupat de un nou plan de război: să renunțe deocamdată la *Mandciuria* și să organizeze o nouă armată de 600.000 pentru a începe de nou campania.

Petersburg. — *Kuropatkin* a adresat un nou raport, tot cu data de 2 Octombrie țarului: În noaptea spre 1 Oct. mari forțe japoneze au atacat corpul nostru de armată așezat pe linia riului *Saho*, pe marele drum mandarin: mai multe atacuri au fost respinse, dar cel din urmă a reușit și centrul corpului a fost rupt. În acest moment lupta se angaja la flancul drept.

Spre a susține trupele pe marele drum mandarin, mai multe batalioane au primit ordinul de înaintare și au permis astfel trupelor de a lua ofensiva. Ele reușiră să reia satul *Șiakhepu* și să reocupe pozițiunile primitive.

Întăriți prin rezerve, Japonezii ne siliră să părăsim din nou *Siakhopu*. Dădui atunci ordin de înaintare rezervelor mele. Trupele care apărau pozițiunea, au reluat ofensiva și după o luptă crâncenă am reușit să reocupăm *Siakhopu* și să respingem pe japonezi cu două kilometri înapoi.

Dincolo de acest sat, la aripa noastră dreaptă, pozițiunea trupelor a fost alarmantă. Trupele au fost atacate de front și amenințate cu o mișcare de înconjurare a flancului drept.

Șeful detașamentului ordonă înaintarea trupelor așezate în dosul frontului pe mai multe linii cari au atacat pe Japonezii de flanc.

Mai multe sate au fost luate de noi și aripa dreaptă a noastră își păstră pozițiunile sale pe linia riului *Saho*.

Pozițiunile trupelor noastre dela centu erau simțitor înaintate în comparația cu celelalte trupe din pozițiunea generală. În consecință s'a ales și parțial fortificat linia flancului drept. Trupele s'au retras în aceste pozițiuni după o luptă crâncenă.

Trupele noastre se luptă de 5 zile. Multe regimente n'au dormit de loc 3 nopți. Totuși se speră pe deplin în capacitatea lor de a continua lupta. Perderile japonezilor trebuie să fie foarte considerabile.

Audiatur et altera pars.

Lipova, 2/15 Octombrie 1904.

Onorată Redacțiune!

Sub titlul „In atențiunea Consistorului Aradan“ în un scurt articol subscris de anonimul „Unul pentru mai mulți“ și publicat în Nr. 185, a. c. al Onoratei foii ce ridigiați, se zice că dela un învățator de frunte, a venit reflexiunile publicate, referitoare la afacerea învățatorului suspins preventiv Iulian Barzu din Șiștaroveți, atribuindu-mi-se mie subscrisului toată vina, că acest învățator pe al doilea an stă suspendat etc...

Spre orientarea on. public cetitor, vă rog să binevoiți a da loc următoarelor reflexiuni, care cred că vor face deplină lumină în cauză.

Nu însăși vorbe, ci las să vorbească actele oficioase și anume: Înaltul decis consistorial de sub Nr. 5804/903 sună: „In urma cercetării efectuate contra învățatorului Iulian Barzu din Șiștaroveți, în baza arătatilor ce s'a făcut contra numitului, Consistorul cercetând actele relative a adus următorul decis: Iulian Barzu învățator în Șiștaroveți, să suspendă preventiv din funcțiune și dela 2/3 părți din beneficiu.

Actele afacerii se transpun fiscului Consistorial spre opinie, ear la stațiunea din Șiștaroveți, să numește învățator suplent Antonie Blagoe, care se avisează a se presenta la p. o, domn, concernent, spre a fi introdus în funcțiune cu 2/3 părți de salar, ca beneficiu.

Protopopul concernent va publica și execută acest decis.

MOTIVE:

In cursul investigațiunii ținute în Șiștaroveți, la 25 Septembrie a. c. în urma ordinului consistorial Nr. 5504/803 s'a dovedit că Iulian Barzu s'a folosit de manopere culpabile pentru a aduce în rătăcire comitetul parochial, în ce privește salarul său învățătoresc, dând chitanțe mai mici decât sumele încassate.

A încassat dela singuraticii credincioși contribuția de cult, fără să dea seamă și să conzeze banii încasați.

A introdus, ca notar al comitetului parochial în protocolul de ședințe concluse care nu s'au luat și s'au dovedit de falsificate.

A părăsit școala în mai multe rânduri și din această cauză un copil rămas fără supraveghere, a fost călcat de un car.

Iulian Barzu să poartă nereverențios și ofensător față de superiorii săi, și față cu poporul, încât a înstrăinat pe credincioși care sunt gata să abandoneze școala confesională din pricina purtării învățatorului.

In urma acestor motive, subversând cazul prevedent în §. 11 din regulamentul disciplinar, învățatorul Iulian Barzu a trebuit să fie suspendat preventiv și până la aducerea sentinței meritoriale în cauza sa disciplinară.

Arad, din ședința consistorială ținută la 16/29 Octombrie 1903.

Suspensiunea s'a efectuat la însărcinarea mea, prin oficiul parochial concerninte.

După aceea s'a mai făcut încă și alte noi arătări și s'a mai constatat prin cercetări nouă gravanime contra învățatorului Iulian Barzu. Referitor la repunerea lui în 24 Februarie (8 Martie) 1904 am primit dela Ven. Consistoriu înalta rezoluțiune dtdo 21 Februarie (5 Martie) a. c. sub Nr. 7540/903 de următorul cuprins: „Prin ordinul nostru Nr. 1165 din 1904 am transpus în interes de serviciu pe învățatorul suplent din Șiștaroveți, Antone Blagoe, la alta stațiune.

In legătură cu această dispoziție considerând că procesul disciplinar al lui Iulian Barzu, învățator suspendat, nu s'a finalizat încă și considerând că numitul e deja de timp îndelungat în sus pensiune, până la finalizarea cauzei sale disciplinare, dispunem, ca Iulian Barzu să fie reintregat provisor în postul său, dar în întreg beneficiul, ceea-ce oficiul parochial din Șiștaroveți a fost avisat să execute.

La acest ordin am cunoștință oficioasă, că luând despre el cunoștință comitetul parochial, acesta a rugat oficiul parochial, să nu execute ordinul, ci fiind în Dumineca proximă sinod par. convocat în alte afaceri să aducă repunerea în oficiu a lui Iulian Barzu și sinodu-

lui parochial ceea ce s'a și întâmplat, dar sinodul par. s'a opus rehabilitării lui Iulian Barzu, ba a încuiat școala, a decis trimiterea și a și trimis o deputațiune monștră la Ven. Consist. să roage a nu repune în oficiu pe inv. Iulian Barzu ci mai vârtos cerând delăturarea totală a lui, a telegrafat la ministrul de culte și la inspectorul regesc în cauză, ba tot în aceea zi, îndată după sinod s'a subscris o rugare de peste 100 de poporenți, în care a cerut dela Oficiile politice prefacerea școalei noastre confesionale în școală comună orî de stat.

In urma acestora, am primit dela Vener. Consistor o depeșă, subscrisă de dl secretar Consistorial V. Goldiș, în care mi-se ordonează că „executarea decisului consistorial ad Nr. 1165 să se țină în suspens“ despre ce eu am și avisat îndată prin telefon oficiul parochial concerninte. Notez că cercetările la mulțimea de arătări făcute contra învățatorului I. Barzu, nu le-am făcut numai eu, ca protopop și inspector școlar, ci Ven. Consistor a exmis mai mulți investigații și anume pe d-nii: Ioan Suci din Arad, Traian Vătan din Arad, Iosif Vuculescu din Șoimoș, pe dl esactor consist. Dimitrie Muscan și pare-mi-se și pe alții, ba în timpul mai recent a însărcinat și pe dl asesor și fisc consistorial Dr. Ioan Suci în cauză, care a luat asupra-și împăcarea spiritelor din Șiștaroveți, știu că a și fost de vre-o 2 ori în cauză la fața locului, dar că ce rezultat a avut întrevenirea D-Sale, până acum nu știu, tot ce știu e, că spiritele și azi sunt tot iritate contra inv. I Barzu, că chiar acum mi-a venit o nouă acuză contra lui I. Barzu, spre cercetare, și că caracterul confesional al școalei noastre devine din zi în zi tot mai mult amenințat.

Din acestea rezultă că suspensiunea preventivă a lui I. Barzu, s'a făcut prin forul competent, din cauze grave și pe baza regulamentară, că nu eu, ci oficiul paroch. a fost însărcinat să execute ordinul de repunere în oficiu în mod provizor a lui I. Barzu, și că executarea acestui ordin a fost sistată tot la ordin consist.

Deci judece Onoratul public cetitor, cine poartă vina în cauză, cred că ori cine poate fi vinovat. numai eu nu.

Ca de încheiere, îmi permit a observa că anonimul „Unul pentru mai mulți“, ca să nu scrie pentru public lucruri ce nu le cunoaște decât din povestiri, ear dacă a scris, ca să facă doară un bun serviciu învățatorului I. Barzu, apoi rău a făcut, ce a scris, de altcum nu e nici bine, nici oportunn ca astfel de cauză să se tracteze în publicitate și în sine, dacă după cum se zice în foaie dl anonim este învățator de frunte, îl rog să fie și om de cinste, și când atacă persoane, să-și subscrie numele.

Sapinenti sat.

Voicu Hamsea,
protopop insp. școl.

Din Bucovina.

Sub titlul „Dieta țării“ Deșteptare din Cernaui scrie următorul prim articol:

Ședința de Joi a fost remarcabilă prin discursurile ținute de mai mulți deputați spre a motiva propunerile lor din ședința anterioară.

Raportul numeric al Românilor în comitetul țării a rămas neatins. Rutenii și Evreii au câștigat câte un mandat întreg și au pierdut Germanii și Armeno-Polonii.

Intre deputații germani și evrei s'a dat o mică luptă de bile. A învins Dr. Straucher, atașându-se lui și deputatul Langenhan.

Dep. Wiedmann a atins în motivarea propunerii sale o boală grea a țării noastre — administrația comună exemplară de rea. Aceeași materie a preocupat astă primăvară și corpurile legiuitoare a României, privitor la comunele din regat. Acolo s-au introdus inspectori comunali, a căror introducere o cere dep. Wiedmann și în Bucovina. Nu am găsit în discursul d-lui deputat momente, prin care s'ar micșora autonomia comună prin oficiile politice. Controlul se va exercita prin funcționarii de al comitetului electoral universal și egal la alegerile comunale. Aceasta ar fi o reformă cardinală, prin care s'ar desființa privilegiul puținilor bogătași, care aleg în clasa primă tot atâți membri în consiliul comună ca și masele populației din celelalte două

clase. Aceasta reformă ar avea părți bune și rele: dar ni se pare, că pentru interesele populației noastre rurale ar resulta efecte bune.

Remarcabile au fost și discursurile d-lui dep. Dr. A. Onciul privitoare la ameliorarea finanțelor țării și la crearea băncii țării. In ele sunt expuse aceleași idei din sesiunea anterioară a dietei și popularisate prin ziaristică. Interesante au fost pasagele, în cari dl Dr. Onciul a demonstrat, că guvernul nu are motiv de a nu sancționa transacțiunea privitoare la fondul de propinație, neprejudicând ca planurile fiscale. Realizarea proiectului d-lui Dr. Onciul ar produce de sigur o ameliorare abundanță a finanțelor țării și ar înlesni regularea salarelor învățătorilor și medicilor comunali.

Propunerile d-lui dep. Dr. I. cav. de Volcinski sunt foarte salutare. Realizarea lor ar fi spre binele comunelor și crescătorilor de vite. Nu ne îndoim, că dieta le va și vota.

Din Austria.

In dieta Austriei de jos s'a urmat la 14 Octombrie o discuție agitată în jurul creării a două burse de câte 600 cor. pentru doi elevi de ai academiei de export din Viena, întreținută de museul comercial austriac. Deputatul Schneider, ca referent, a propus a-se enunța în condițiile concursului, că aceste burse nu se pot acorda decât concurenților de religiuinea creștină. Deputatul Strobel a combătut clausula aceasta spunând, că nu e necesară, de oare-ce acordarea și dealtmintea este în mâinile comitetului provincial și afară de aceea bursierii ar fi stigmatizați din capul locului ca antisemiți (Bielohlavek: Asta nu e rușine!). Dacă jidovii n'ar fi mers în străinătate, astăzi poate n'am avea export (Sturm: N'au făcut alta în străinătate, de cât că ne-au discreditat!) Deputatul Blach susține, că clauzula aceasta are scop demonstrativ spre a arăta, că dieta Austriei este antisemită (Bielohlavek: Așa este!) Sau poate vreți a șterge egalitatea Jidovilor? (Bielohlavek: Dați! Cu asta nu veți izbuti! (Bielohlavek: Poate va mai veni odată un împărat ca Titus!). Dacă veți vedea, că Jidovii au fost detestați pretutindenea (Bielohlavek: Și noi să facem excepție?). Clauzula a mai fost combătută de baronul Lindhein, curatorul academiei de export. Apoi luă cuvântul deputatul Bielohlavek, spunând într'un discurs mai lung, că antisemiții n'au nimica contra religiuinei evreești, ci contra solidarității internaționale a Evreilor, care tinde cu orice preț a libera pe ucigași ca Hülsner și pe trădători ca Dreyfus. Nu ni-se poate cere că creăm stipendii pentru spriginirea Jidovilor. Noi suntem partice german și creștin și suntem sinceri și spunem pe față ce vrem. A mai vorbit pentru clausula deputatul Steiner, ear la sfârșit a mai luat cu vântul referentul Schneider, arătând, că Jidovii au venit cu exportul lor, după ce fabricanții creștini au creat acest export prin mărfuri solide, pe cari Jidovii le-au falsificat, discreditând exportul. Când ministrul de externe a susținut că la București se exportează mărfuri proaste presa evreească l'a atacat. Colegul Blach susținut, că Evreii au fost pretutindenea prigoniți. Ați cetit istoria? Știți, că în Spania timp de șapte secole s'au bucurat de egalitate privilegii și numai după-ce Spaniolii au fostorși și exploatați de jidovi, s'au sculat împotriva lor.

Propunerea s'a primit cu amendament deputatului Sturm punându-se în loc de „religiunea creștină“ cuvintele „origine arică“.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 19 Octombrie 1904.

— Moartea unui colonel român. Cetim „Conservatorul“ că colonelul George Russet R. novanu a încetat din viață. Eată ce scrie ganul conservatorilor români asupra decedatului

Esit dintr'una din familiile fruntașe ale țării trecând prin armată în care a lăsat amintiri n terse; fiind printre aleșii soartei, ca naștere și avere, Rosnovanu a fost caracterul cel mai bil, cel mai condescendent.

În cariera sa militară, colonelul Rosnovanu a jucat un rol important în timp de pace și de războiu. Instrucția sa militară a dobândit-o în armata rusească și trecând apoi în armata țării sale a ocupat aici cele mai înalte grade militare, slujind ca comandant de corp de model al virtuților militare. În timp de războiu șeful diviziei sale i-a dat însărcinarea să comande primul detașament al armatei române care a trecut Dunărea la Nicopole, și s'a pus la dispoziția comandamentului rusesc din acea cetate, în urma înfrângerii dela Plevna. Relațiunile trupelor române cu comandamentul rusesc au fost mult înlesnite prin faptul că colonelul Rosnovanu posedă limba rusă.

— **Nașterea unei archiducese.** Archiducesa Maria Valeria, soția Archiducelui Francisc Salvator a dat naștere unui fiu. M. S. Împăratul a plecat la castelul Walsee, locul unde s'a născut noul archiduce spre a fi de față la botez.

— **Din cercuri diplomatice.** M. S. monarhul a primit pe noul ambasador și ministru plenipotențiar al Persei Isaac Khan în audiență specială, care a prezentat M. Sale credențialul său.

— **Reformele pontificelui Piu X.** În cercurile bine informate din Vatican s'a răspândit vestea, că pontificele Piu X. are de cuget să introducă mari reforme în biserică rom. cat. din provincia Italiei: anume voște să reducă personalul de serviciu dela diferitele curți episcopale, și să facă unele schimbări în organizația corpului cardinalilor. De sute de ani este în Italia datina ca 15 episcopi italieni cu ocaziunea denumirii lor de episcopi să capete aproape de iure și titlul de cardinal. Mai multe dintre aceste episcopi au pierdut din însemnătatea lor, așa de pildă la diecesa episcopiei de Capua aparțin 94.000 suflete, ear celei de Ancona numai 76.000. Altele ear au sporit în mod colosal, ca de pildă episcopia de Genova, și totuși șefii acestei diecese nu puteau ajunge cardinali. Acestor stări pontificele Piu X. voeste să-i pună acum capăt, dacă nu va întâmpina rezistența din partea celor interesați.

În legătură cu asta se vestește, că papa a numit episcop la Iași pe monsignorul *Camillo*.

— **Modificarea tarifului vamal.** Citim în „Reporterul“: Cea dintâi lucrare care o va face Parlamentul român, la deschiderea lui, va fi să modifice tariful vamal — pentru a-l pune în concordanță cu convențiunea cea nouă cu Germania.

Peste 200 articole vor fi modificate.

Biourourile ministerului de finanțe sunt ocupate cu noile modificări.

— **Cutremur de pământ.** În Graz s'a simțit mai zilele trecute, un ușor cutremur de pământ, care a durat mai multe secunde.

— **Crisă ministerială în Portugalia.** Din Lissabona vine știrea telegrafică despre dimisiunea cabinetului. Causa acestei dimisiuni nu s'a comunicat.

— **Dela harnicii nostrii meseriași din Sibiu.** Joi în 20 Septembrie n. c. „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“, a îmbrăcat din nou haină de sărbătoare. Ședința literară a 9-a, ca toate celelalte premergătoare, adevărată sărbătoare au fost pentru noi, cei cu dragoste grupăți sub steagul Reuniunii. Această ședință să numără între cele mai instructive, dovadă următoarele: Președintele nostru dl. Victor Tordășanu, după-ce binevențează numărul oaspeților și mulțumește dlor Ioan Dima Ionescu, funcționar de bancă în Bacău, Augustin Bena, elev al conservatorului din Berlin și studentului tehnic dlui Stan, pentru atențiunea și deosebita onoare, ce ne-au arătat prin asistarea la ședință, trece la descrierea istoricului „Școlii speciale de diele și de pantofărie subvenționată de stat din Sibiu“.

Ideia înființării acestei școli s'a lansat încă la 1885 în sinul „Societății industriale a pantofarilor din Sibiu“, în ajutorul căreia a

sărit „Societatea orașenilor și industriașilor sibieni“ cu suma de 1000 fl. primită pentru scopuri industriale dela banca „Vorschussverein“, cu care s'a pus temelul școlii. Scopul școlii este, ca cei cari se îndeltnicesc cu pantofăria să câștige cunoștințe temeinice teoretice și practice în această breaslă. Măestrul pantofăr Emil Zillich, actualul instructor de specialitate, a fost trimis la cursul de 2 luni al școlii speciale de pantofărie din Viena, de unde reîntorcându-se, școala s'a deschis la 1 Ianuarie 1886, cu următoarele obiecte de învățământ: desenul liber desenul geometric, croitura de model, studiul picioarelor, luarea măsurii, cunoașterea materiilor și a uneltelor, cum și predarea tuturor cunoștințelor despre munca de săvârșit în laboratorii. Timpul de învățatură s'a estins pe câte 3 luni cu începere din 1 Octombrie și până la 31 Decembrie și din 1 Ianuarie până la 31 Martie a fiecărui an. Instrucția s'a ținut în toate zilele de lucru, ear elevii au fost calfe și măestrii pantofari. La învățarea tivului (Steppen) și arangierea materialului (Vorrichten) a fost admise și fetele membrilor societății industriale a pantofarilor. Taxa de instrucție a fost 3 fl. lunar. Elevii prestau examen teoretic și practic, despre rezultatul căruia primesc atestate. Elevii au obligațiunea să participe cu lucrări la expozițiile ce se arangiază în Sibiu. Mijloacele de învățământ mai mari le-a procurat școala, cele de scris, desen, apoi manualele și unelte (cuțite, ace etc.) le-au procurat elevii înșiși. Obiectele pregătite, încât se confecționează din materialul elevilor, au format proprietatea acestora. Drept instructor de specialitate, care mai era dator a instrui 4 ore lunare și pe membrii societății industriale a pantofarilor. Plata instructorului se stabilea prin învoială. Supravegherea asupra institutului o exerciază o comisie emisă din sinul ambelor societăți întemeietoare a școlii, ear supravegherea nemijlocită o are președintele societății industriale a pantofarilor. Primul curs din 1886 a avut 10 elevi, din cari 8 bărbați și 2 femei, la acărui examen numărul public asistent convingere și-a câștigat atât despre capabilitatea instructorului Zillich, cât și despre hărnicia și istețimea elevilor. Până la 1894 această școală a fost cercetată de 122 elevi calfe și măestri pantofari.

La 1894 fostul ministru de comerț și industrie Lukács Béla, cu considerare la importanța industrială a Sibiului și a ținutului, a pus în vedere însemnate ajutoare bănești din visteria statului în scopul dezvoltării și extinderii acestei școli. Astmodu statificându-se școala cu sprijinul moral și material al guvernului, ajutorat de însuși comitatul, de orașenii sibieni, de camera comercială din Brașov și de cele 2 societăți alcătuitoare a ei — ea își urmează acum în restimp de preste 18 ani cursul normal, trecând prin ea aproape 300 elevi ordinari, inclusiv elevii cursurilor extraordinare, ce se țin preste vară în luna Aug. cu pantofari locuitorii afară de Sibiu și în primele 2 luni ale anului cu pantofari Sibieni. Dela 1897 la școală se primesc drept elevi ordinari calfe și învățăcei, primii pe câte 1 an, ear aceștia pe câte 3 ani. De remarcat e că absolvenții acestei școli au fost primiți în ateliere mai mari sau ca „croitori“ (Zuschneider Werckführer), sau ca sodali, ba mulți din ei și-au obținut cunoștințele la școlile superioare din străinătate. Intențiunile conducătorilor de a completa școala cu predarea cunoștințelor despre curelărit și șelărit cum și cu înființarea unui curs special pentru femei, din lipsa de mijloace materiale, au rămas până acum nerealizate.

La dispoziția școlii stă un budget de cor. 6660, la care ministrul de comerț contribuie anual cor. 4840, — orașul Sibiu cor. 600, comitatul cor. 500, camera comercială din Brașov cor. 400; societatea orașenilor și industriașilor cor. 120 și gremiul comercial Sibiian cor. 200. Din suma de cor. 6660 se dau drept stipendii și pentru provederea elevilor cor. 1680.

— **Funerariile regelui Saxon.** Din Viena vine știrea telegrafică, că la înmormântarea regelui saxon George moștenitorul de tron *Francisc Ferdinand* va reprezenta pe M. S.

— **Deputat german suicid.** Din Magdeburg se scrie, că deputatul în Rei-

chstagul german Albert Schmidt s'a culcat lângă Lilienfeld pe sine, așa că trenul l-a făcut o masă diformă. Causa faptelor sale se dă că ar fi fost un acces de nebunie.

— **Premiile-Nobel.** Din Stocholm se vestește: Academia de științe a stabilit în ședința din urma, cari universității, facultăți și savanți să fie recercați să facă propuneri pentru conferirea premiilor Nobel pe anul viitor din științele fizice și chimie. În privința conferirii premiului pentru merite pe terenul fizicii mai mulți savanți din Berlin au primit dreptul de a face propuneri, ear cât pentru premiul pentru chimie au dreptul să propună următorii: *Institutul tehnic superior* din Hannovera, profes. *Volhard* din Halle, etc. Conferirea acestor premii va avea loc la 10 Dec. c. Unele ziare pomenește deja și numele celor ce vor avea să fie premiați. Astfel premiul pentru științele medicale l-ar obține prof. *Koch*, cel pentru fizică *Marconi*.

— **Alegerile de deputați în Italia.** Din Roma se telegrafează, că Marți a publicat monitorul italian decretul referitor la disolvarea camerei, punându-se torminul pentru noile alegeri pe ziua de 6 Nov. ear pentru alegerile supletorii pe 13 Nov. Deodată cu acest decret a fost publicat și exposeul cabinetului către rege, cu care s'a motivat disolvarea și în care se cuprinde și programul cabinetului.

— **Demența profetului Ilie II.** Din New-York se depeșează, că „profetul Ilie al II.“ este preocupat în orașul Noul-Sion cu zidirea unui balon. Cum remarcă ziarele americane ironic, profetul voeste, să se folosească de balon, nu pentru a se ridica la cer, ci ca să împrăștie sedulele sale de reclamă din înălțime eterică pentru a prinde „credincioși“. El speră anume, ca în felul acesta să poată câștiga mulți aderenți pentru ideile sale religioase.

Se zvonește și aceea că Ilie II. are de cuget să meargă la Paști la Ierusalim. El a „luat deja măsurile“ să i-se facă o primire grandioasă, cum i-se cuvine unui profet. „Credincioșii“ săi îl vor întâmpina cu ramuri de olive și de palmier și între strigăte de osana. Așa se vede că profetul Ilie dă semne tot mai mari despre o alienațiune mentală neîndoioasă.

— **Ministru otrăvit.** Ziarele de azi aduc vestea despre moartea subită a ministrului de justiție montenegrin *Miloș Santits*. Ceea-ce face să câștige în senzație această știre este supoziția, că însuși principele *Nichita* ar fi uneltit la viața șefului său. Se zice, că ministrul a fost liberal și că doria reformarea constituției, ceea-ce ar fi îndemnat pe principe la aceasta crimă. În urma acestui zvon principele a încredințat cu investigarea pe niște medici vienezi.

— **Afacerea cavalerescă între deputați austriaci.** Între deputații austriaci con. Barbo și Sustersits s'a petrecut nu de mult în dieta provincială a Carintiei o scenă viforoasă, care s'a terminat cu bătaie. Din cauza asta s'a iscat un duel, respective avea să fie, căci martorii contelui au tras la îndoială cavalerismul lui Sustersits, propunând un juriu de onoare. La asta martorii celui refuzat nu s'au învoit, prin ce afacerea s'a terminat. Onoarea deci e reparată.

— **Waldeck-Rousseau contra Combes.** Familia decedatului președinte al consiliului de ministri din Franța, Waldeck-Rousseau, publică în ziarul „Figaro“ o serie de scrisori și note ale acestui om de stat, care sunt menite a dovedi, că el dezaproba concepția succesului

sau Combes, în ce privește aplicarea legii contra congregațiilor.

Nu e de admis, că aceste scrisori vor avea vreun efect.

— **Sinuciderea unui octogenar.** Craiova a fost Miercuri emoționată de surprinzătoarea veste, că bătrânul Alecu Economu, tatăl lui C. Economu, directorul prefecturii de Dolj, s'a sinucis dimineața la orele 8 jum. în locuința sa din str. Unirei, trăgându-și un glonte în tâmplă.

Moartea a fost instantanee.

Sinucigașul a lăsat o scrisoare adresată procurorului general, prin care cere să nu fie nimeni acuzat de moartea sa, deoarece fiind bolnav și prea bătrân pentru a mai spera în vindecare, nu voia să mai fie o sarcină familiei și de aceea își curmă singur zilele. Tot odată cerea să nu i-se facă autopsia cadavru-lui său.

Impresia produsă de această sinucidere este cu atât mai mare, cu cât bătrânul era o figură simpatică și șeful unei familii foarte considerată în oraș.

În afară de asta, cazurile de sinucidere la o etate așa de înaintată — bătrânul avea aproape 80 ani — sunt foarte rare.

Se afirmă că, cu câteva zile înainte, nefecitul fusese examinat de dl Dr. Pătarca, care găsisse un os spart și-l prevenise că neputându-se risca o operațiune din cauza etății înaintate, este condamnat să sufere neconținut durerile ce-l muceau.

Siguranța că nu se va vindeca nici odată, l'a decis pe bătrânul Economu să-și pună capăt zilelor.

— **Raci albaștri.** Într-una din zilele trecute a fost pescuit în Dunăre (în România) un rac de o frumoasă culoare albastru-cobalt.

Racul a fost expedit viu serviciului pescăriilor din ministerul de domenii și va fi păstrat în muzeul de istorie naturală ca o curiozitate zoologică.

— **Gemeni.** În orașelul Vijnița o femeie a dat naștere la 2 copii, care în partea de sus a corpului, erau așa de creșcuți la oaltă că se priveau față în față. O operație a fost necesară ce s'a făcut imediat, însă fără rezultat, de oarece amândoi copii au murit în urma operației.

Atragem atențiunea onoratului public — asupra anunțului alui Igaș Sándor, ciasornicar.

— **Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame** asupra inseratului dlui Hauer Lajos farmacist în ARAD (Pécskai-út).

O ROMÂNIE MARE.

Străbunii noștri, bravi eroi,
Din vremuri depărtate,
Ce-au războit ca niște lei
Cu dușmanii de moarte,

Murind în luptă ne-au lăsat
Cu sfântă moștenire:
Acestei țări să prețuim
Noroc și fericire.

Și limba noastră s'o păstrăm,
Credința strămoșească,
Și liber neamul românesc
De-apururi să trăiască;

Iar înapoi să nu ne dăm
Când vom vedea păgânul,
Căci brav, semeț, cutezător,
Așa a fost Românul.

Venit-au oarde fel de fel,
Sălbateci de pe lume,
Ș'au vrut să ne răpească tot:
Credință, grat și nume;

Dar au plecat cum au venit,
Ș'au risipit ca serumul

Și noi în pace ne-am urmat
Cu-aceiași rîvnă drumul,

Cu-aceiaș dor senin, curat,
Ce-i are tot poporul
Când colo 'n țare, surîzînd
L'asteaptă viitorul.

Spre el dar astăzi mergem noi,
Nu facem datoria,
Căci mare vrem în viitor
Să fie România!

(„Gazeta Studenților“)

Viorel.

Bibliografie.

Au apărut de Dr. Augustin Bunea canonic metrop. 1. *Metropolitul Dr. Ioan Vancea de Buteasa*, schiță biografică, Blaj 1890, broșură de 41 pag. 20 fil. + 10 fil. porto postal.

2. *Cestiuni din dreptul și istoria bisericii românești unite*, Blaj 1893. Partea I. 269 pag. 8° scrisă de Dr. Alexandru Grama, costă 1 cor. 40 fileri. Partea II. 400 pag. 8° scrisă de Dr. Augustin Bunea, costă 2 cor.

3. *Episcopul Ioan Inocențiu Micu-Klein*, (1728—1751) Blaj 8° mare, 422+XVI pag. Costă 4 cor., (pentru România 5 lei).

4. *Istoria scurtă a bisericii rom. unite cu Roma*, în Schematismul arhidiecezei de A.-Iulia și Făgăraș pe a 1900, costă 8 cor.

5. *Statistica Românilor din Transilvania în anul 1750 făcută de vicarul episcopesc Petru Aron*, Sibiu 1901, costă 1 cor., + 10 fil., porto postal.

6. *Vechile episcopii românești: a Vadului, Geoaagului, Silvașului și Belgradului*, Blaj 1903 8° 162 pag. Prețul 2 sor., 50 fil., (pentru România 3 lei).

7. *Episcopii P. P. Aron și Dionisie Novacovic*, sau istoria Românilor transilvăneni dela 1751 până la 1764. Blaj 1902. Prețul 4 cor. 50 fileri (pentru România 5 lei).

8. *Discursuri, Autonomia bisericească, Diverse*. Prețul 5 cor., (pentru România 6 lei).

Aceste cărți se pot procura dela tipografia semin. din Blaj (Balázsfalva) ori dela autorul spădându-se banii înainte, — ori contra rambursă. 399 — 1

A apărut: *Curs practic de Constituția Patriei* sau drepturile și datorițele cetățenești pentru școalele populare de Iuliu Vuia director și inv. Librăria Ciurcu Brașov. Prețul 40 bani.

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Românii Prețul 90 bani.

Noul abecedar de Dr. P. Spran. Nagyszeben (Sibiu). Tiparul Tipografiei arhidiecezane 1904 prețul 40 fil.

N. Iorga, Ștefan-cel-Mare, Mihai-Viteazul și Mitropolia Ardealului 40 bani.

Convocare.

În senzul §-lui 25 al statutelor „Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din ținutul Hațegului“ se convoacă adunarea generală a Reuniunii la Lupeni pe ziua de 17 Octombrie st. n. c. c. cu următoarea ordine de zi:

Sedința I.

1. Liturgie cu invocarea S. Spirit la 8 ore a. m.
 2. Deschiderea adunării generale prin preșident.
 3. Constaterea membrilor prezenți.
 4. Raportul comitetului central.
 5. Alegerea comisiunilor:
 - a) pentru examinarea raportului comitetului central.
 - b) pentru censurarea rațiunilor pe 1903, și a proiectului de buget de 1905.
 - c) pentru examinarea raportului bibliotecarului.
 - a) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi.
 6. Prelegere practică ținută din partea învățătorului local Șandor.
 7. Disertațiuni.
- Prânz comun.

Sedința II-a la orele 3 p. m.

1. Rapoartele comisiunilor exmise în ședința I.
2. Critica prelegerii practice.
3. Fixarea locului proximei adunări generale.
4. Alegerea notarului I. și a unui membru în comitet.
5. Eventuale propuneri insinuate la presidiu cu 8 zile înainte adunării generale.
6. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal.
7. Inchiderea adunării generale.

Din ședința comitetului central ținută la 20 Septembrie 1904.

Dr. Jacob Radu m. p.,
vicar for. președinte,

Traian Lupea m. p.,
notar interimar.

Observare: Pentru încuadrare și pentru masa comună, domnii participanți să se însinue la Onor. dn. Atanasie Bologa paroch gr. cat. în Lupeni cel puțin cu 5 zile înainte adunării generale.

ECONOMIE.

Arad, 19 Octombrie,

Situația financiară a României.

Acum patru ani bugetul său se solda cu greul deficit de 28 milioane de franci; de atunci însă da escedente constante care în această scurtă trecere de timp, s'au ridicat la totalul respectabil de 80 de milioane.

Strălucitul rezultat, pe care recolta cea rea a anului curent n'a putut să-l știrbească s'a obținut printr-o politică înțeleaptă inaugurată de guvernul liberal, reacționând în contra sistemului de a lăsa bugetul să meargă înainte la întâmplare, procedeu care a caracterizat mai toate administrațiile anterioare.

Cartea cea mare a datoriei publice odată fiind închisă, de vreme ce țara se putea îndestula cu propriile ei resurse fără a mai recurge la împrumuturi, România și-a recăștigat întru câțva libertatea sa de acțiune.

De altfel nu e vorba pentru ea d'a face să răsară din pământ o industrie nouă de tot. Convenția cu Germania nu e chemată să joace rolul bacheței magice. Dacă în adevăr România fusese cunoscută până astăzi ca unul din grânarele continentului, nu mai puțin este adevărat că, în anii din urmă, desvoltase o activitate apreciabilă pe terenul industrial. A costat-o însă și multă trudă.

Expoziția de vite a soc. agrare. Nici odată nu a fost atât de multă lume la expozițiunea soc. agrare ca Duminecă. Se evaluează numărul vizitatorilor la 15.000.

După expozițiunea de cai și rimători care, s'a închis cu un succes remarcabil, urmează acum expozițiunea de vite cornute mari și mici. Taurii de rasă moldovenească și de rasă străină zmulg admirația tuturor vizitatorilor. Nu mai puțin căutată este și expozițiunea de pasări a dlui Andrei Zaharia.

Măsura laudabilă luată de ministerul lucrărilor publice, de a se acorda reducere de 50 la sută pe C. F. R. din ori-ce oraș din provincie la București, — în zilele de Sămbătă până Luni, — a dat mijlocul de a admira expozițiunea agrară și publicului din provincie.

Dacă timpul se va menține plăcut în cursul acestei luni, expoziția va număra în fiecare zi de sârbătoare, același număr enorm de vizitatori din București și din toată țeara, ca în Dumineca trecută.

INSERTIUNI și RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferări pentru mobile și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparhert) pentru bucătări de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători. Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nerosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, penetiluri și briciuri,

Deposit exclusiv **»AHOI«**.

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru preturile ieftine de zi. 221

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu.

== ARAD, Piața Libertății ==

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint căleat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Primul atelier din Arad, pentru repararea de ciasornice și bijuterii.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

== STAMER VILMOS ==

☞ *măiestru zidar și expertizor jurat* ☞
primește construirea de planuri pentru zidrie, acordă consilii în ori-ce fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-
855 bricele cele mai capabile de concurs.

Un învățacel absolvat de școala industrială
este primit ca practicant.

Un candidat de avocat, cu praxă în afacerile advocaționale, posedător de limba germană în ori care minut să angajază în cancelarie advocațională.

Adresa: *Vasile Pap*, cand. de avocat
Madarász p. u. Nagy O.-Szalonta.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 6.

(Casa Vanicsek)

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic. 888

— *Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante.* —

TIPOGRAFIA

„TRIBUNA“

ARAD, Stsada Deák Ferencz Nr. 20.

Fiind arangiată din nou, bogat, cu literele cele mai moderne și cu rotațiune modernă, primește spre executare ori-ce lucrare ce se ține de arta tipografică.

Broșuri, opurii, manuale, tabelării în ori-ce mărime, registre pentru bănci, invitări la petreceri și cununii, plicuri, cap de scrisori, anunțuri funebre, cărți de vizită, etc. etc.

☉ ☉ *Executat cu gust fin, la timp și punctual, după sistemul cel mai nou.* ☉ ☉

Cerem și pe această cale binevoitorul sprigin al publicului românesc întru cât ar avea vr'o lucrare din cele mai sus înșirate a trimite spre executare și a ne recomanda în cerc cât mai larg tipografia noastră.

Având în vedere și sacrificiile mari ce le pretinde ziarul nostru național, credem că va afla mai iute răsunset acest anunț al nostru.

Telefon Nr. 502.

Condițiunea principală a

FRUMSEȚEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema - Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

288

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS

ARAD, Sabadság-tér 7. szám.

Nr. Telefonului 96.

Telefon Nr. 135.

GELLER I.

giuvaergiu.

Arad, Piața Andrassy Nr. 14.

Palatul Hermann.

384

Deposit bogat de bijutării, de obiecte veritabile de argint, precum și de orologe de aur și argint.

Reparări și transformări în atelierul propriu.

Biurul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect

— ARAD, Eötvös-utca 17 —

Pregătește ori-ce fel de planuri și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai

217

inalte.

BAZAR NOU!

MARFURI NOUE

CASĂ de MODĂ și TRUSOURI PENTRU DAME

Masztig Pál, Arad,

ANDRÁSSY-TÉR 22 sz., față în față cu casa comitatului.

Au sosit mărfurile cele mai noi pentru femei și bărbați. — Mare asortiment de

pâuze, șifon, rechisite de masă, mărfuri gata pentru dame și trusouri.

Rugând on. public să binevoiască să cerceteze cât mai des prăvălia mea bogat asortată, rămân

384

cu stimă **MASZTIG PÁL.**